

امارت اسلامی افغانستان

وزارت ارشاد، حج و اوقاف

ریاست ارشاد و انسجام مساجد

موضوع خطابت روز جمعه

و تقریر و بیان تحریر شده که به تمام خطباء مرکز و ولایات

به هر دو زبان ملی کشور (دري و پشتو) ارسال میگردد

۱۲ / رمضان المبارک / ۱۴۴۵ هـ، ق ۳ / حمل / ۱۴۰۳ هـ، ش

آن فتوحات و واقعات تاریخی که در ماه مبارک رمضان واقع شده است

إن الحمد لله نحمده ونستعينه ونستغفره ونستهديه ونتوب إليه، ونعوذ بالله من شرور أنفسنا ومن سيئات أعمالنا، من يهده الله فلا مضل له، ومن يضلل فلا هادي له، وأشهد أن لا إله إلا الله وحده لا شريك له، وأشهد أن محمداً عبده ورسوله.
اللهم صلِّ وسلم وبارك على عبدك ورسولك محمد وعلى آله وصحبه أجمعين، أما بعد:

فقد قال الله سبحانه وتعالى: {شَهْرُ رَمَضَانَ الَّذِي أُنزِلَ فِيهِ الْقُرْآنُ هُدًى لِّلنَّاسِ وَبَيِّنَاتٍ مِّنَ الْهُدَىٰ وَالْفُرْقَانِ} البقرة: (۱۸۵)

بعضی مردم فکر میکنند که ماه مبارک رمضان ماه خواب، استراحت، سستی، تنبلی و بیکاری است و در این ماه باید روز آن به خواب و یا به مجالس بیهوده سپری شود، و در این ماه از کسب و کار و امورات پیشرفت زندگی دست برداشته شود، در حالیکه این مفکوره با حکمت و فلسفه رمضان در تضاد است؛ بلکه رمضان المبارک ماه طاعت، عبادت و بندگی است، ماه رمضان ماه قوت و عمل است، بر مسلمانها مناسب نیست که این چنین فکر بکنند که در ماه رمضان کار و فعالیت های زندگی توقف داده شود و تحرکات اجتماعی به تعویق انداخته شود، بلکه مقتضای رمضان المبارک این است که در این ماه روزه دار باید کارهای دینی و دنیوی را زیاد انجام بدهد، زیرا که این ماه؛ ماه نصرت و کامیابی است، ماه جهاد و مجاهدت است، در این ماه باید روزه دار بخاطر طلب رضای پروردگار نسبت به سائر اوقات بیشتر مجاهدت بکند و مشقت هارا تحمل نماید، از این جهت تاریخ روشن اسلام شاهد است که مسلمانان در این ماه به جهاد و مبارزه کمر بستند و به برکت این ماه فتوحات و نصرت های بیشتری نصیب ایشان شد، رسول الله صلی الله علیه و سلم بخاطر حصول تقرب به الله تعالی مسلمانهارا به سختی ها و مشقت ها به هدف تربیه نمود، مشهورترین غزوات را در ماه مبارک رمضان راه اندازی کرد.

در زمان صحابه کرام و در زمانه های بعدی مسلمانان در ماه مبارک رمضان محکم و اراده ایشان قوی می شد و جهت مقابله با کفار کمر بسته به میدان جنگ می برآمدند، زیرا که ماه مبارک رمضان ماه نصرت، فتح و کامیابی است، در ماه مبارک رمضان روزه دار باید با نفس خود مبارزه کند و از آن لذت ها و شهوت هاییکه نفس میخواهد صبر کند و مبارزه با نفس از حکمتهای این ماه است.

نسل جوان باید اهمیت و ارزش تاریخ را درک کنند، حوادث و واقعاتی که در طول تاریخ به وقوع پیوسته جهت درس و عبرت گرفتن آنها را آموخته و به دیگران برسانند، تاریخ ما را از کارنامه ها، تجارب تلخ و دیگر حقایق اسلاف ما و سائر اقوام که از آن

درس گرفته میشود آگاه می سازد، میخواهم به شما از بعضی غزوات، فتوحات و بعضی واقعات تاریخی چند نمونه ای از آنها را ذکر کنم که در ماه مبارک رمضان به وقوع پیوسته است.

۱- نزول قرآن کریم:

اولین واقعه پر از خیر و برکت که در ماه مبارک رمضان رخ داده است، نزول وحی (قرآن کریم) است که از همه بزرگتر واقعه است. الله جل جلاله میفرماید: (شَهْرُ رَمَضَانَ الَّذِي أُنزِلَ فِيهِ الْقُرْآنُ هُدًى لِّلنَّاسِ وَبَيِّنَاتٍ مِّنَ الْهُدَى وَالْفُرْقَانِ). البقرة: (۱۸۵)
ترجمه:- ماه رمضان ماهی است که قرآن در این ماه فرو فرستاده شده است تا مردم را رهنمائی کند و دلایل روشنی از هدایت و جدائی افکن در میان حق و باطل باشد.

ماه مبارک رمضان روز اول سال بعثت بود که در غار حرا بالای رسول الله صلی الله علیه وسلم وحی نازل شده و به پیامبری مبعوث شد که در آن وقت ۶۱۰ سال از میلاد حضرت عیسی علیه السلام گذشته بود. در حقیقت این یک واقعه بزرگ است که به این وحی تعالی بندگان خود را نوازش داد و حضرت محمد مصطفی صلی الله علیه وسلم را به این عزت و کرامت برگزید، تا اینکه انسانها را به عبادت الله تعالی دعوت داده و از عبادت دیگر اشیاء منع کند. و جهان را از کفر و شرک پاک کند؛ همان بود که رسول اکرم صلی الله علیه وسلم (۱۳) سال انسانها را به وحدانیت پروردگار، اتحاد و اخلاق نیکو دعوت داد سپس با اصحاب خود به مدینه منوره مهاجر شدند.

۲- غزوه بدر:

غزوه بدر در شریعت جدائی آورنده حق و باطل است که حق بر باطل غالب شد، این غزوه در تاریخ اسلام اولین غزوه که در سال دوم هجری در ۱۷ ماه مبارک رمضان در روز جمعه به وقوع پیوست، رسول الله صلی الله علیه وسلم در غزوه بدر سمت رهبری جنگ را به دوش گرفته بود و انرا رهبری میکرد، در غزوه بدر الله تعالی نصرت و کامیابی را نصیب مسلمانان کرد، که به شمول رهبر باغی و سرکش مشرکین مکه و فرعون این امت ابوجهل و با (۷۰) نفر ایشان کشته شدند، و (۷۰) نفر دیگر ایشان به دست لشکر (۳۱۳) نفری مسلمانان اسیر شدند، قابل یاد آوری است که لشکر مشرکین مکه به تعداد (۱۰۰۰) نفر بودند. الله تعالی درباره این غزوه فرموده است: { وَلَقَدْ نَصَرَكُمُ اللَّهُ بِبَدْرٍ وَأَنْتُمْ أَذِلَّةٌ فَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ } [آل عمران: ۱۲۳]

ترجمه:- بدون شک الله در جنگ بدر شما را یاری داد در حالیکه نا توان بودید پس از الله بترسید تا سپاسگذار شوید.

۳- فتح مکه:

رسول الله صلی الله علیه وسلم همراه با ابوبکر صدیق رضی الله عنه به طور پنهان از مکه مکرمه هجرت کردند، مشرکین مکه بخاطر گرفتاری ایشان صد شتر جایزه تعیین کرده بودند. در هر کار الله جل جلاله حکمتی نهفته است، بعد از هجرت بین مسلمانان و مشرکین چندین جنگهایی صورت گرفته است، افراد بزرگ کفار در آن جنگها کشته شد و کمر شرک و کفر شکست، و فیصله پر از حکمت خداوند حکیم فرا رسید که رسول الله صلی الله علیه وسلم باید به سوی خانه ای که بدست مبارک ابراهیم خلیل الله و اسماعیل ذبیح الله آباد شده است حرکت کند و (بیت الله شریف) را از شرک و نجاست بت ها پاک

کند، در سال هشتم هجری رسول الله صلی الله علیه وسلم با هزاران اصحاب خود به طرف مکه مکرمه حرکت کردند، بالآخره در ماه مبارک رمضان در روز جمعه مسلمانان به شهر مکه مکرمه فاتحانه داخل شدند و بت پرستی را از بین بردند و در اطراف کعبه شریف بت های که نصب شده بود آنها را شکستاندند. مغازی الواقدي (ص: ۸۹۰)

الله تعالی فتح مکه را فتح آشکار گفته است و فرموده است: { إِنَّا فَتَحْنَا لَكَ فَتْحًا مُّبِينًا } . الفتح: (۱)

ترجمه:- واقعا ما برای تو فتح و پیروزی آشکاری را فراهم ساختیم.

۴- پخش و نشر اسلام در یمن:

یکی از واقعاتیکه در ماه مبارک رمضان صورت گرفته نشر اسلام در یمن است. اسلام در یمن در سال دهم هجری نشر شد و نبی علیه السلام حضرت علی کرم الله وجهه را در رأس یک لشکر به یمن فرستاد و یک نامه هم برای او داد. الفقه الإسلامي وأدلته (۳/ ۱۱)

۵- شکستادن بت عزی:

رسول الله صلی الله علیه وسلم در (۲۵) رمضان المبارک سال هشتم هجری حضرت خالد ابن ولید رضی الله عنه را بخاطر شکستادن بت عزی که در طایف در منطقه النخله در یک خانه موقعیت داشت و مردم آنجا اورا عبادت میکردند فرستاد، و خالد ابن ولید بت عزی را شکستاند و به رسول الله صلی الله علیه وسلم گفت: (تلك العزی ولا تعبد أبدا). البداية والنهاية (۴/ ۳۱۶) ترجمه: از این عزی دیگر هیچ وقت عبادت نمی شود.

و یا اینکه عزی نام یک خانه بود که در منطقه ای بنام نخله موقعیت داشت و مردم آنجا اورا عبادت میکردند، و خالد ابن الولید آن خانه را ویران کرد و یا اینکه عزی نام یک درخت بود که مردم اورا عبادت میکردند. النکت والعیون للماوردی (۵/ ۳۹۸)

۶- شروع اذان:

مسلمانها وقتیکه در مدینه منوره با امن جا گزین شدند، و عبادت پرودگار را طور علنی و با جماعت انجام میدادند؛ ولی مشکل این بود که بخاطر اطلاع دادن نماز های پنجگانه طریقه مشخصی وجود نداشت، رسول الله صلی الله علیه وسلم با اصحاب خود مشوره کرد که پیشنهادات مختلفی صورت گرفت، اما توافق و فیصله صورت نگرفت.

حضرت محمد مصطفی صلی الله علیه وسلم و اصحاب کرام رضی الله عنهم بخانه های خود بازگشتند، حضرت عبدالله بن زید رضی الله عنه شب در خواب شخصی را دید که اذان و کیفیت آنرا به او رهنمائی کرد و وقتیکه صبح شد به نزد رسول الله صلی الله علیه وسلم رفت و چیزی را که در خواب دیده بود به ایشان بیان کرد، رسول الله صلی الله علیه وسلم به او گفت: یقیناً این یک خواب راست و حق است.

برو با بلال رضی الله عنه یک جا ایستاده شده چیزی را که تو شنیده ای آنرا به بلال بگو، او به آواز بلند به همان کلمات (اذان) اعلان کند. از همان روز اذان شروع شده و تا فعلاً در تمام مساجد جهان زمزمه میشود و مسلمانان به محض شنیدن آمادگی نماز را میگیرند و اذان از جمله شعائر آشکار اسلام است. (الحمد لله).

۷ - فتح اندلس:

در تاریخ اسلام این یک واقعه بزرگ است، مسلمانان در سال ۹۲ هجری در ماه مبارک رمضان به اندلس داخل شدند، موسی ابن نصیر رحمه الله تحت قیادت طارق ابن زیاد لشکری را از جبل الطارق از مسیر ابناء جهت فتح کردن اندلس فرستاد. نامبرده یک بیانیه شرینی را ارائه کرد و مجاهدین را به جهاد تشویق کرد که در نتیجه آن اندلس در ماه مبارک رمضان فتح شد. وقتیکه مجاهدین از بحر عبور کردند سپهسالار اسلام طارق ابن زیاد کشتی را سوختاند و به مجاهدین گفت: «البحر من ورائکم والعدو أمامکم» بحر پشت سرتان و دشمن پیش روی تان قرار دارد، جنگ شروع شد مسلمانها، قرطبه، غرناطه و مرکز اندلس طلیطله را فتح کردند، بالأخره مسلمانان تمام اندلس را فتح کردند که تقریباً در حدود هشتصد سال این منطقه تحت حکمروائی مسلمانها قرار داشت. مرآة الجنان وعبرة اليقظان في معرفة حوادث الزمان (۹۲/۱)

۸- فتح کردن زلّاقه اندلس:

همچنان در سال ۴۷۹ هجری در روز جمعه در ۲۵ ماه مبارک رمضان واقعه زلّاقه که در اندلس موقعیت دارد رخ داد. در این جنگ سرلشکر مسلمانان یوسف ابن تاشفین بود و این جنگ با نصارا وانگلیس ها بود که رهبری آنرا قشتالی پادشاه فونس میکرد. الله تعالی در این جنگ فتح و پیروزی را نصیب مسلمانان کرد وانگلیس ها شکست خوردند. مورخ مشهور ابن الاثیر مینویسد: (وجعل المسلمون من رؤوس القتلى كوماً كثيرةً، فكانوا يؤذنون عليها إلى أن جيفت فأحرقوها). الكامل في التاريخ (۳۲۴/۴)

مسلمانان سرهای کفار را جمع کردند تا اینکه از آنها یک پشته بلند جور کردند و بالای آنها اذان میگفتند تا اینکه بد بوی شدند بعداً آنها را سوختاند.

۹- فتح عموریه:

یک زن مسلمان هاشمیه در شهر عموریه از طرف بیزنطیان بندی شد، و او در بندی خانه به خلیفه مسلمانان (خلیفه عباسی) فریاد کرد (وامعتصماه!) یعنی: ای معتصم! به کمکم برس!

الله جل جلاله به وسیله یک شخص آواز این مسلمان مظلوم را از بندی خانه دشمن به خلیفه معتصم رساند، خلیفه به جواب آواز این خواهر مسلمان در سال ۲۲۳ هجری خود را آماده کرد، بعضی اشخاص به نرفتن خلیفه نظر دادند اما خلیفه قبول نکرد لشکر بزرگی را آماده کرد به دفاع و خلاصی این خواهر مسلمان و سائر مسلمانان در شرایط سختی حرکت کرد، خلیفه مسلمانها با لشکر خود به طرف عموریه حرکت کرد، دشمن را شکست داد، خواهران مسلمان شراء و علویه و سائر مسلمانها را در ماه مبارک رمضان از بندی خانه های دشمن خلاص کردند و آن منطقه دوباره تحت قلمرو اسلام داخل شد. المختصر في أخبار البشر (۱/۱۷۰)

۱۰- واقعه عین جالوت:

عین جالوت در شام در بین بیسان و نابلس نام آن شهری است که بین مسلمانها و چنگیزی ها و تاتاری ها جنگ صورت گرفته بود. این واقعه در سال (۶۵۸) هجری در روز جمعه در ۱۵ ماه مبارک رمضان صورت گرفته است، رهبری این جنگ را

سلطان مصر (قُطْز) می‌کرد. وقتیکه به سلطان مصر احوال رسید که تاتاری ها در وقت تصرف شام مالهای مسلمانها را چور و چپاول کردند و به غزّی رسیدند و اراده داخل شدن به مصر را دارند، سلطان قُطْز جهت مقابله با اینها کمر را بسته کرد در اثنای جنگ سلطان قطر به آواز بلند گفت: «وإسلاماه» ای اسلام من! در این واقعه مسلمانها بالای مغولان و چنگیزی ها غالب شدند و سر لشکر تاتاری ها کشته شد و فتح نصیب مسلمانان شد به برکت این جنگ حکومت های مصر و شام تحت حاکمیت مسلمانها در آمد و مسلمانان از ظلم و استبداد مغولی ها نجات حاصل کردند. البداية والنهاية (۱۳ / ۲۲۰)

۱۱- جنگ حطین:

صلاح الدین ایوبی رحمه الله در سال ۵۸۳ هجری در ۲۶ رمضان المبارک بین ناصری و طبری در منطقه حطین بالای صلیبی ها غالب شد که بعد از آن بیت المقدس از تصرف دستان ناپاک ایشان آزاد کرد و بیت المقدس دوباره به دست مسلمانان افتید. در یک روایت دیگری آمده است که جنگ حطین در ربیع الاول صورت گرفته است.

۱۲- فتح انطاکیه :

در تاریخ درخشان مسلمانان یک واقعه بزرگ مشهور دیگری فتح انطاکیه است که در سال ۶۶۶ در تاریخ چهارم ماه مبارک رمضان

سلطان ظاهر بیبرس توانست که انطاکیه را از صلیبی ها بگیرد و به سرزمین های اسلامی وابسته کند. المختصر فی أخبار البشر (۱ / ۴۶۳)

این چند واقعات مشهوری است که در تاریخ مسلمانان می درخشد، علاوه بر این دیگر واقعاتی هم است که از طرف مسلمانان صورت گرفته است و تاریخ بشریت را روشن کرده است و در کتب تاریخ محفوظ گردیده است.

۱۳- فتح سند:

محمد بن قاسم ثقفی در کنار دریا بالای لشکر هندی غالب شد و آنها را شکست داد و به طرف سند فتوحات خود را ادامه داد، تا اینکه سند را به طور کامل در ششم ماه مبارک رمضان در سال (۹۲) هجری فتح کرد و بعد از فتح سند به فتوحات خود ادامه داد تا اینکه تا منطقه مکران مناطق فتح شد.

۱۴- شهادت حضرت علی کرم الله وجهه :

علی کرم الله وجهه بچه کاکای رسول اکرم صلی الله علیه وسلم و در بین اطفال اولین مسلمان و داماد رسول الله صلی الله علیه وسلم شوهر حضرت فاطمه و پدر حسن و حسین رضی الله عنهما بود و در تمام غزوات شمشیر آن می درخشید، در غزوه خندق یک کافر کلان و پهلوان مشهور عبد ابن و در کشت و در غزوه خیبر قهرمان یهودیان را بنام مرحب مردار کرد. علی رضی الله عنه خلیفه راشد چهارم اسلام و قبل از خلافت خود به خلفای سه گانه حامی و مددگار بود این شخصیت بزرگ در

سال ۴۰ هجری در ۱۷ رمضان توسط عبدالرحمن ابن ملجم که شمشیر خود را زهر آلود کرده بود به شهادت رسید. این در حالی بود مسلمانها در وقت ادای نماز صبح قرار داشتند.

۱۵- وفات حضرت عائشه رضي الله عنها:

از جمله واقعات مشهور ماه مبارک رمضان یکی هم واقعه وفات حضرت عائشه رضي الله عنها است. مادر عزتمند و محبوب مسلمانها ام عبد الله عائشه رضي الله عنها دختر ابوبکر صدیق رضي الله عنه و خانم محبوب رسول الله صلى الله عليه وسلم بود که در سال ۵۸ هجری در ۱۷ رمضان از دنیا فانی به دار آخرت رخت سفر بست، و سیدنا ابوهیریره رضي الله عنه بالای او نماز جنازه را اداء کرد.